

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye’de Sivil Toplumun Gelişimi ve Sivil Toplum-Kamu İşbirliğinin Güçlendirilmesi Projesi

DAVRANIŞ İLKELERİ İÇİN BASİT REHBER

(DAVRANIŞ İLKELERİNİN UYGULANMASINI SAĞLAMAK İÇİN TEMEL ADIMLAR)

Bilgiye Erişim

İlgili Davranış İlkeleri Standartları

- 1.1.b Tüm mevzuatı ve yasa belgelerini ortak ve güncel araçlar üzerinden erişime açık kılmak.
- 1.4.a Sivil toplum kuruluşlarının tüm yasama süreçlerine özgürce katılabilecekleri sürdürülebilir bir müzakere zemini oluşturmak
- 3.3.a Bilgiyi şeffaf biçimde üretmek ve paylaşmak. Bilgi üretirken, toplarken ve paylaşırken uyulması gereken ölçütleri oluşturmak ve tüm kamu kuruluşlarının bu ölçütleri izlemelerini sağlamak. Üretilen ve paylaşılan bilginin sivil toplum kuruluşlarınca ve yurttaşlarca denetleme ve raporlama vb. amaçlarla kullanılmaya açık, erişilebilir ve kullanıcı dostu olmasını sağlamak.
- 3.3.b Sivil toplum kuruluşlarının hükümet ve kamu kurumları tarafından sağlanan bilgi ve verilerin gözetimini ve denetimini yapmalarını kolaylaştıracak ortamı oluşturmak.
- 3.3.c Kararların ve eylemlerin hesap verebilir ve meşru olduklarını vurgulamak amacıyla bilgi edinme ya da sorgulama taleplerine geribildirim ve yanıt vermek.
- 4.1.a Bilgi ve veri sunmak konusunda da sivil toplum kuruluşlarından bilgi ve geribildirim toplamak konusunda da pro-aktif davranmak.
- 4.1.b Geribildirim vermeye gayret etmek
- 4.1.c Kamu kurumlarının ve memurların çalışma planlarında sivil toplum kuruluşları ve kamunun diyalogunun geliştirilmesi ve işbirliğin güçlendirilmesi adımlarının yer aldığından emin olmak.

Neler Yapılabilir?

- ✓ Kamu kurumları yeni politika belgelerinin veya yasa taslaklarının hazırlanması; mevcut yasalarda değişiklik yapılması gibi 6 ay/1 yıllık planlarını kamuoyuyla paylaşırlar. Böylece, ilgili tüm taraflar, kurumun çalışacağı konu ve alanlara dair bilgi sahibi olmuş olurlar ve görüş veya öneri vermek noktasında ön hazırlık yapabilirler.
- ✓ Yayınlanan gündeme dair, kişi veya STK’lardan ilgi duydukları konuları belirtmeleri istenebilir. Her bir konu/alana dair ilgili grupların içinde olduğu bir iletişim listesi oluşturulmuş

Bu Hibe Projesi Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından finanse edilmekte olup STGM, TÜSEV ve YADA tarafından uygulanmaktadır. Bu yayının içeriğinden sadece TÜSEV sorumludur ve hiçbir surette Avrupa Birliği’nin görüşlerini yansıtmamaktadır.

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye’de Sivil Toplumun Gelişimi ve Sivil Toplum-Kamu İşbirliğinin Güçlendirilmesi Projesi

olur. Bu liste kamu kurumlarının bilgilendirme, soru sorma, görüş alma ve güncel bilgi paylaşma amacıyla kullanabilecekleri temel liste olarak kullanılabilir.

- ✓ **Kamu kurumları web sitelerinde üzerindeki çalışmaları politikalara dair özel bölümler hazırlayabilirler. Bu bölümler şunları içerebilir:**
  - İlgili politikaya dair 6/12 aylık planlar/gündem;
  - İlgili politika alanına dair yeni reform, yasa, politika, vb çalışmaları ile bunların ne zaman yapılacağına dair takvim;
  - İlgili politika veya belgelerin yazılması için kurulacak çalışma gruplarına katılacak uzmanlar için açık çağrılar;
  - Taslak yasa veya politika belgelerinin yayınlanması;
  - İlgili politika alanına dair her türlü belge ve bilgi – yapılmış olan araştırma ve analizler, alınmış olan görüş ve öneriler, alınan görüşlere verilen geri bildirim raporları, vb.
- ✓ **Her ne kadar internet kamuoyuyla bilgi paylaşmak için kolay ve ucuz bir yöntem olsa da, tek yöntem değildir. Sıklıkla, internet kullanmayan veya ilgili kamu kurumunun web sitesini ziyaret etmeyen ve dolayısıyla gerekli bilgiye erişemeyen gruplar olacaktır. Bu yüzden, eğer bilginin onlara erişilmesi isteniyorsa, başka mekanizma ve yollar denenmelidir. İnternete alternatif kimi metotlar şunlar olabilir:**
  - Özellikle önemli politikalara dair basılı ve elektronik medya üzerinden bilgi paylaşımı;
  - Hedef grupların sıklıkla ziyaret ettiği bilinen web siteleri, o grupların toplandığı, bir araya geldiği mekanlara asılacak posterler, vb;
  - Hedef grupları temsil ettiği veya ilişkilerinin olduğu bilinen STK’ların aranıp, bilginin yaygınlaştırılmasına destek olmalarının istenmesi;
  - E-postalar hatta matbu mektuplar gönderilmesi.

İstişare

İlgili Davranış İlkeleri Standartları

1.2.a Herhangi bir yasa üzerinde herhangi bir değişiklik ya da yeni düzenlemenin, yasal statüleri ya da örgütlenme biçimlerine bakılmaksızın tüm ilgili paydaşların katıldığı süreçler sonucunda yapılmasını sağlamak.

1.2.b Tüm sivil toplum kuruluşlarına ve yurttaşlara yasal değişiklik sürecine katılmaları yönünde bir açık çağrı yaparak ya da süreci izleme ve denetlemelerini sağlayarak tüm paydaşların uzlaştığı bir düzenleme yaşama geçirmek.

Bu Hibe Projesi Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından finanse edilmekte olup STGM, TÜSEV ve YADA tarafından uygulanmaktadır. Bu yayının içeriğinden sadece TÜSEV sorumludur ve hiçbir surette Avrupa Birliği’nin görüşlerini yansıtmamaktadır.

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye’de Sivil Toplumun Gelişimi ve Sivil Toplum-Kamu İşbirliğinin Güçlendirilmesi Projesi

1.3.a Toplumdaki sosyal, ekonomik ve teknolojik değişlikleri gözeterek ilgili mevzuatın çözüm sunabilecek ve esnek düzenlemeler içerdiğini güvence altına almak; tam katılım ilkesine uymak için sınırlı sayıda sivil toplum kuruluşunun katıldığı bir yuvarlak masa toplantısı düzenlemekten fazlasını yapmak gerektiğinin farkında olmak.

1.3.b Mevzuatın çalışıp çalışmadığını ve yeterliliğini sürekli ilgili paydaşlara danışarak kontrol etmek ve yasaları gerektiğinde bu danışma süreçlerinin sonuçlarına göre yeni düzenlemelerle güncellemek ve geliştirmek.

2.2.e Karar alma süreçlerinin olabildiğince başında sivil toplum paydaşlarına danışmak ve bu danışma girişimini salt bilgi gereksinimini karşılamak amacıyla değil hükümetin kararlarının ve eylemlerinin meşruiyetini arttırmak hedefiyle başlatmak.

2.3.d Gerektiğinde olağan yerel istişare toplantıları düzenleyerek yerel örgüt ve paydaşları karar alma süreçlerine katmak ve sivil toplum kuruluşlarının gereksinimlerini ortaya koyacak bir analiz yapmak.

3.1.b Yasa taslağı ya da politika hazırlığı çalışmaları dahil olmak üzere tüm bilgilendirme ve danışma süreçlerine sivil toplum katılımının davetini açıkça yapmak

3.2.c Sivil toplum kuruluşlarına danışırken, hangi kuruluşun hangi konuda görüş bildirmesinin beklendiğini açıkça ortaya koymak.

4.2.a Sivil toplum kuruluşlarına yalnızca onların belirgin bir konuda uzmanlığına gereksinim duyulduğunda danışmamak. İşbirliği ve diyalog çerçevesini, zamana ve farklı uzmanlık alanlarına dağılacak biçimde ve sürdürülebilir olarak kurumsallaştırmak

4.3.a Sivil toplum kuruluşlarının değişen büyüklüklerde örgütlenmiş ve farklı seviyelerde kurumsallaşmış olmaları göz önünde bulundurularak, danışılan konunun karmaşıklığına göre sivil toplum kuruluşlarının görüş bildirmeleri için meşru bir zaman aralığı (en az 4 hafta, en fazla 12 hafta) vermek, danışma sürecinin diyalog sürecine dönüşmesini sağlamak

4.4.a Sivil toplum kuruluşlarının gereksinimlerini saptamak üzere düzenli olarak araştırma ve değerlendirme çalışmaları yürütmek. Hükümetin ve kamu kuruluşlarının kararlarının ve eylemlerinin ve de sivil toplum kuruluşları ile kamu işbirliği projelerinin sosyal etki analizinin yapılması.

4.4.b Sosyal etki analizine tüm paydaşları dahil etmek. Analizin sonuçlarını ve çıktılarını yürütölmekte olan projelerin ve mekanizmaların sorunlarını ve eksiklerini değerlendirmek için kullanmak ve gelecekte alınacak kararlara ışık tutacak ve yürürlükteki mevzuatı ve Davranış

Bu Hibe Projesi Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından finanse edilmekte olup STGM, TÜSEV ve YADA tarafından uygulanmaktadır. Bu yayının içeriğinden sadece TÜSEV sorumludur ve hiçbir surette Avrupa Birliği’nin görüşlerini yansıtmamaktadır.

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye’de Sivil Toplumun Gelişimi ve Sivil Toplum-Kamu İşbirliğinin Güçlendirilmesi Projesi

Kodu’nu geliştirecek bir rehber ortaya koymak. Alınan tüm kararların farklı çalışma alanlarına uyarlanabilecek çok yönlü bir politika çerçevesine göre değerlendirildiğinden emin olmak

5.2 Gençler, kadınlar, engelliler, etnik azınlıklar gibi yeterince temsil edilemeyen ve dezavantajlı grupların karar alma süreçlerine katılmalarını güvence altına almak. Bu gruplarla düzenli olarak iletişime geçerek değişebilecek gereksinimlerini izlemek ve Davranış İlkelerini ve ilgili yasaları bu yönde güncellemek.

İstişareye dair bazı temel gerçekler:

- ✓ STK’lar her zaman kamuoyu istişarelerinde yer almalıdır
- ✓ Katılım mümkün olan en erken aşamada başlamalıdır
- ✓ Kamu kurumları tek bir katılım metoduyla kısıtlı kalmamalı, çeşitli yöntemleri bir arada kullanmalıdırlar
- ✓ Kamuoyu istişarelerinin düzenlenmesine dair usuller ve standartlar açık ve net bir şekilde belirlenmiş olmalıdır
- ✓ İstişareyi düzenlemek için bir kişinin sorumlu olarak belirlenmesi süreci daha etkin kılar
- ✓ Görüş ve önerilerin verilmesi için ayrılan sürenin yeterince uzun olması gerekir (ideali 30 gün)
- ✓ Alınan tüm görüşler internet üzerinden yayınlanmalıdır
- ✓ Kamu kurumları, alınan her bir görüş ve öneriye geri bildirim vermelidirler
- ✓ İstişarenin nasıl yürütüldüğüne dair bir değerlendirme yapılmalıdır

İstişare standartları tarafından düzenlenebilecek olan konulara örnekler:

- *Standartların hangi yasalara yönelik düzenleneceği* – Standartların odağında yalnızca yasalar mı olacak yoksa stratejik belgeler de bu kapsama dahil edilecek mi? Hangi durumlarda standartların gözetilmesi şart olacak; hangi koşullarda ise göz ardı edilebilecek (ör. Acil durumlarda ya da onaylanmış uluslararası sözleşmeler söz konusu olduğunda)?
- *İstişareleri yürütme sorumluluğunun hangi kurumda olduğu* – İstişarelere taraf olacak tüm kamu kurumlarının kadrolarında istişareleri yürütmekten sorumlu bir kişi/birim yer almalıdır. İdeal durumda istişare süreci, yasa yapım sürecinin ayrılmaz bir parçası olarak kurgulanır.
- *Yasa ve uygulamaların STK’ları nasıl etkileyebileceğini de genel değerlendirmenin bir parçası haline getirmek* – Yasaların ve politikaların etkisini değerlendirirken, değerlendirilen yasa ya da politikaların STK’lara etkisini de mutlaka değerlendirmek gerekir.

Bu Hibe Projesi Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından finanse edilmekte olup STGM, TÜSEV ve YADA tarafından uygulanmaktadır. Bu yayının içeriğinden sadece TÜSEV sorumludur ve hiçbir surette Avrupa Birliği’nin görüşlerini yansıtmamaktadır.

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye’de Sivil Toplumun Gelişimi ve Sivil Toplum-Kamu İşbirliğinin Güçlendirilmesi Projesi

- *Olası istişare yöntemlerinin ne olduğu* – STK’ları ve bireyleri nasıl istişareye katabileceğinin ve hangi aşamada, hangi yöntemlerin kullanılabileceğinin değerlendirilmesi önerilir.
- *İstişare sürecinin tanımlanması* – İstişareye başlamadan sürecin bu aşamaya gelmeden önce geçtiği aşamalar açıklanır ve istişarenin nasıl düzenleneceği, sonraki adımların ve zaman planının nasıl ilerleyeceği katılımcılarla paylaşılır.
- *İstişare sürecinin duyurulması* – İstişarenin olabildiğince geniş bir tabana yayılacak biçimde iletişiminin yapılması için hangi iletişim kanallarının kullanılacağı belirlenir ve de geleneksel iletişim kanallarıyla ulaşılamayacak toplumsal grupların (ör. Yaşlılar, engelliler, mülteciler) istişare çağrısına erişimlerinin sağlanır.
- *İstişare çağrısının içeriği* – İstişareye düzenleyen kamu kurumu/birimi, yasa taslağı veya politika hazırlığına ek olarak dağıtılmak üzere hazırlanan ve istişareyi yönlendirecek belgede hangi bilgilere yer vermelidir? Bu bilgiler arasında, istişarenin amacı, istişareyi yönlendirecek temel sorular/konular, istişarede kullanılacak başlıca yöntemler, istişarenin sonlanacağı tarih ve istişarenin konusunda dair diğer ek bilgiler yer alabilir. Ayrıca, bu ana belgeye ek olarak konu hakkında uzmanlığı olmayanların bile kolayca takip edebileceği ve istişareyi yönlendiren ana soruları da içeren bir kısa özet de yayımlamak iyi uygulama olarak kabul edilir.

Danışma kurullarında diyalog ve katılım

3.2.a. Meclis komisyonları, kent konseyleri veya belediye meclisleri gibi kamu kurumlarına STK katılımı için çağrıların açıkça yapılması ve ilgili kamu kurumlarına katılacak STK’ların başvuru ve seçim süreçleri şeffaf olarak tanımlanması gerekir.

3.2.b. STK’ların seçiminde uzmanlık alanları, deneyimleri ve çalışmalarını odakladıkları politika alanının uygunluğu mutlaka gözetilmelidir.

Danışma kurullarına dair bazı pratik öneriler:

- Danışma kurulunun görev ve sorumluluklarının açıkça tanımlanması – Danışma kurulu, parçası olduğu kamu kurumunun uygulamakla yükümlü olacağı kararlar alabilir mi yoksa kurulun görevleri öneri ve tavsiyeler sunmakla sınırlı mıdır?
- Danışma kurulunun düzenli olarak toplanması ve toplantıların düzenleneceği tarih bilgisinin vakitlice tüm katılımcılara duyurulması sağlanır.

Bu Hibe Projesi Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından finanse edilmekte olup STGM, TÜSEV ve YADA tarafından uygulanmaktadır. Bu yayının içeriğinden sadece TÜSEV sorumludur ve hiçbir surette Avrupa Birliği’nin görüşlerini yansıtmamaktadır.

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye’de Sivil Toplumun Gelişimi ve Sivil Toplum-Kamu İşbirliğinin Güçlendirilmesi Projesi

- Danışma kurulu toplantılarının gündeminin ve tüm ilgili belgelerin, katılımcıların önceden okumalarına ve yorumlarını hazırlamalarına imkan verecek kadar önceden paylaşılması sağlanır.
- Danışma kurulundaki STK temsilcilerine, oy kullanma ve kurula çeşitli öneriler getirme gibi konularda kurulun tüm üyeleriyle eşit muamele yapılır.
- Danışma kurulunun tüm faaliyetlerinde şeffaflık esastır. Üyelerinin seçimi, toplantı gündemi, görüş ve kararları İnternet üzerinden kamuoyu ile açıkça paylaşılır.
- Danışma kurulundaki kamu temsilcilerinin kıdemleri yeterinde yüksek olmalıdır. Böylelikle kurulda bildirdikleri görüşlerin geçerliliği temsil ettikleri kurumlarca sorgulanmaz ve ek onay gerektirmeksizin görüşler, bağlayıcı olarak kabul edilir.
- Danışma kurullarının kalıcı üyelerden oluşan bir sekreteryası olması önerilir. Böylelikle toplantı programının takibi kolaylaşır ve kurulun faaliyetleri daha etkin yürütülebilir.
- Sivil toplum ve hükümet arasındaki ilişkileri yürüten kurumlarda, STK temsilcilerinin kamu temsilcilerle eşit sayıda temsil edildiği danışma kurullarının oluşturulması önerilir.

İlgili kapasite oluşturma standartları:

2.1.b. Sivil toplum kuruluşları ile birlikte çalışan tüm kamu personelinin sivil toplum-kamu diyalogu ve işbirliğini düzenleyen tüm yasalara, davranış ilkelerine, uygulamalara ve projelere dair yeterli düzeyde ve iyi bilgisi olması sağlanır.

3.4.d. İyi yönetim, hesapverebilirlik ve şeffaflık ilkelerine kamu kurumlarının uyumunu iyileştirmeyi amaçlayan tüm işbirliklerine açık olunur.

Kamu kurumları, **danışma sürecinin planlanması** ile ilgili eğitime almalıdır. Diğer birçok süreç gibi danışma süreci de hazırlık ve iyi planlama becerileri gerektirir zira ön hazırlık, kaliteli danışma süreçlerinin güvencesidir. Danışma süreçleri planlanırken aşağıdaki adımların izlenmesi önemlidir:

- Danışmayı amaçladığımız ana konular neler;
- Paydaşlar kimler;
- Nasıl danışacağız (hangi yöntemleri kullanacağız);
- Bilgilendirme kampanyası (danışma çağrısı ile birlikte başlar);
- Çağrıya yanıtların alındığının teyidinin İnternet üzerinden yayımlanması;
- Yanıtların incelenmesi ve geri bildirimlerin derlendiği raporun hazırlanması;
- Raporun yayımlanması;

Bu Hibe Projesi Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından finanse edilmekte olup STGM, TÜSEV ve YADA tarafından uygulanmaktadır. Bu yayının içeriğinden sadece TÜSEV sorumludur ve hiçbir surette Avrupa Birliği’nin görüşlerini yansıtmamaktadır.

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye’de Sivil Toplumun Gelişimi ve Sivil Toplum-Kamu İşbirliğinin Güçlendirilmesi Projesi

- Danışma sürecinin değerlendirilmesi.

STK’ların eşit ortaklıklarının tanınması ile ilgili standartlar:

2.2.b. Tüm sivil toplum aktörlerinin iletişim ve diyalog kanallarına, yollarına ve mekanizmalarına eşir erişimleri sağlanır.

2.2.c. Sivil toplum kuruluşlarının kamu kurumlarınca eşit olarak tanınmaları sağlanır.

2.2.d. Sivil toplum kuruluşları, faaliyet gösterdikleri alanlar da uzmanlık ve deneyim sahibi olarak kabul edilir.

2.4.b. Kamu kurumlarının hazırladıkları stratejik planlara, sivil toplum kuruluşlarının eşit katılımları sağlanır.

3.1.a. Kamu kurumları, faaliyet gösterdikleri alan ne olursa olsun tüm sivil toplum kuruluşlarına eşit uzaklıkta olacak şekilde konumlanır.

4.2.b. Kamunun topyekun olarak STK’lara karşı aynı tutumu koruması sağlanır.

5.3. Dezavantajlı toplumsal grupların topluma eşit katılım ve katkı sağlayabilmelerini güvence altına alacak toplumsal ve yerel işbirliğinin kurulmasına önyak olunur. Bu işbirliğini oluşturacak girişimlere kamu kaynağı ayrılır.

STK’lara eşit davranılmasını sağlayabilecek bazı pratik önerilere aşağıda yer veriliyor:

- STK’lar bağımsız kurumlar ve bu nedenle de hükümetler, STK’ların iç işleyişlerine etki etmeye çalışmamalıdır.
- Hükümetlerin resmi politikalarına karşı olan görüşlerin ifadesi, devlete karşı gerçekleştirilen eylemler olarak değil toplumsal çoksesliliğin kanıtı olarak değerlendirilir.
- İşveren ve işçi örgütlerinin temsil edildiği her danışma kurulunda, eğer STK’ların temsil edilmesinde yarar varsa, mutlaka STK temsilcilerine de yer verilmelidir.
- Kamu kurumları STK’ların varlık amaçlarını veya kaç kişiyi temsil ettiklerini sorgulamamalıdır. Her görüş değerlidir ve ne kadar çok görüş temsil ediliyorsa, o kadar iyidir.

STK’lara verilen desteğin şeffaflığına dair standartlar

2.3.a. Gerek kamunun gerekse sivil toplum kuruluşlarının kapasitelerinin geliştirilmesine yeterince toplumsal ve finansal kaynak ayrılır.

Bu Hibe Projesi Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından finanse edilmekte olup STGM, TÜSEV ve YADA tarafından uygulanmaktadır. Bu yayının içeriğinden sadece TÜSEV sorumludur ve hiçbir surette Avrupa Birliği’nin görüşlerini yansıtmamaktadır.

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye’de Sivil Toplumun Gelişimi ve Sivil Toplum-Kamu İşbirliğinin Güçlendirilmesi Projesi

2.3.b. Farklı büyüklüklerdeki sivil toplum kuruluşlarının farklı gereksinimlerine yanıt verebilecek çeşitli finansal kaynaklar sunulur.

2.3.c. Sivil toplum kuruluşlarıyla bir proje gerçekleştirildiğinde mutlaka önceden proje adımları ve zaman planı üzerinde uzlaşılmalıdır.

2.4.c. Sivil toplum kuruluşlarının hizmet sağlayıcı olarak faaliyet göstermelerine olanak verecek yasaların ve uygulamaların yürürlükte olması sağlanır.

3.1.d. STK’ların kamu kaynağı başvurularının değerlendirme ölçütlerinin açıkça ve somut biçimde ortaya konması önemlidir. Kamu finansmanı alan STK’ların seçiminde şeffaf davranılmalıdır.

3.4.b. Kamu kaynaklarını sivil toplum kuruluşlarına dağıtırken seçilen kanallar sivil toplumun bağımsızlığını pekiştirecek nitelikte olmalıdır.

STK’ların öneri ve projelerini, kamunun etkin biçimde desteklemesinin yolu STK’lara finansman sağlamasıdır. Bu kaynak aktarımı aşağıdaki yollarla gerçekleştirilebilir:

- Hibeler – Hibeler yoluyla kaynak aktarımında kamu kurumları belirgin STK projelerini ya da fikirlerini fonlarlar. Hibeler, bütçeden belirli bir proje ya da fikre kaynak ayırarak doğrudan da verilebilir ancak iyi uygulamalara bakıldığında hibe aktarımı için bir çağrı açıldığını ve rekabete dayalı bir süreç sonucunda başarılı projelerin hibelerle buluşturulduğu gözlemlenir. Hibe çağrısında, kaynak aktarımının amaçları, başvurulardan beklenenler ve değerlendirme kriterleri açıkça paylaşılır ve böylelikle sürecin şeffaflığı güvence altına alınır.
- STK’ların kamuya hizmet sağladığı sözleşmeli ilişkiler – Hizmet sağlayıcıları belirlemek için de çağrı açılabilir. Bu çağrıya, belirli bir hizmet (ör. şiddet mağduru kadınlar için bir sığınma evi işletmek) sunmak için katılan kuruluşlar arasından rekabete dayalı bir süreç sonucunda çağrı başına yalnızca bir kuruluş başarılı olur.
- STK projelerine kısmi destek – Kamu kurumları tarafından STK’ları desteklemek amacıyla sık kullanılan bir yöntemdir. Genelde – örneğin AB projelerinde – STK’lardan proje bütçesinin bir kısmının öz kaynaklarından fonlanması beklenir. Sıklıkla STK’lar bu koşulu karşılamakta güçlük çekerler. Kamu kurumları bu aşamada devreye girerek, projeye dahil olurlar ve proje özellikle yerel konulara değiniyorsa, yerel gereksinimlerin giderilmesine görece az miktarda finansman sağlayarak katkıda bulunmuş olurlar.

Genel olarak, STK’lara sağlanan kamu desteklerinin tamamının şeffaf süreçlerle sağlanmalıdır ve kaynak aktarımının koşulları erişilebilir ve açık olmalıdır.

Bu Hibe Projesi Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından finanse edilmekte olup STGM, TÜSEV ve YADA tarafından uygulanmaktadır. Bu yayının içeriğinden sadece TÜSEV sorumludur ve hiçbir surette Avrupa Birliği’nin görüşlerini yansıtmamaktadır.

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye’de Sivil Toplumun Gelişimi ve Sivil Toplum-Kamu İşbirliğinin Güçlendirilmesi Projesi

İşbirliğini destekleyecek kurumsal mekanizmaların oluşturulmasına dair standartlar

1.4.b. Sivil toplum kuruluşlarının ve kamu kurumlarının eylemlerinin yasala uygunluğunu denetleyecek ve inceleyecek bağımsız bir denetim mekanizmasının kurulmasını desteklemek ve önünü açmak gerekir.

2.4.a. Sivil toplumun gelişmesine olanak verecek ortamın oluşması için gereken üst yapılar kurulmalı ve sadece ilgili yasaların uygulanması ile sınırlı kalmayarak, mevcut iletişim kanallarının etkin ve etik kullanımı yoluyla sivil toplumun tüm politika alanlarında katkısının yaygınlaşmasını sağlanmalıdır.

3.4.a. Kamu kurumlarının ve sivil toplum kuruluşlarının bilgi ve veri üretmelerini ve paylaşımlarını kolaylaştıracak gereken platformların oluşturulması ve bu platformların zamana ve farklı konu alanlarında yayılacak şekilde sürdürülebilir alanlara dönüşmesi gerekir.

3.4.c. Sivil toplum kuruluşlarının mali denetiminden sorumlu bağımsız bir yapının kurulmasına önayak olunmalıdır.

4.3.b. Sivil toplum aktörlerinin kamu kurumlarının karşılıklı işbirliğini desteklemek konusundaki performanslarını değerlendirmelerine ve görüş vermelerine olanak sağlayacak denetleme ve değerlendirme mekanizmaları kurulmalıdır.

4.4.c. Sivil toplum kuruluşları ve yurttaşların amaçlarını ve görüşlerini dilediklerinde taşıyabilecekleri bir platform kurulmalıdır. Gerekirse, kamu kurumları içinde sivil toplum-kamu diyalogu ve işbirliği alanında çalışacak yeterli sayıda personelin veya birimlerin kalıcı olarak çalışmaları sağlanmalıdır. Buna göre Davranış İlkeleri’nin sivil toplumun gereksinim ve taleplerine karşılık verecek nitelikte hazırlanması gerekir. Sivil topluma danışarak Davranış İlkeleri belgesinde ilgili değişiklikler yapılmalıdır.

5.4. Dezavantajlı ve yeterince temsil edilemeyen toplumsal grupları temsil eden sivil toplum kuruluşları ile işbirliği ve ortaklık kurulmalıdır.

Kamu kurumlarında yaşama geçirilebilecek bazı önerilere aşağıda yer veriliyor:

1. Her kamu kurumu STK’larla iletişim ve müzakereyi yürütmekten sonra bir kamu personeli belirleyebilir ya da atayabilir. Bu kişiler STK’lara, ilgili kamu kurumları ile ilk temaslarından itibaren yardımcı olabilirler.
2. STK’lara karşı bütüncül bir yaklaşım benimsemek amacıyla bazı ülkeler (yerel ve ulusal düzeyde) STK’larla işbirliği ve ortaklık stratejileri/sözleşmeleri geliştiriyor. Bu

Bu Hibe Projesi Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından finanse edilmekte olup STGM, TÜSEV ve YADA tarafından uygulanmaktadır. Bu yayının içeriğinden sadece TÜSEV sorumludur ve hiçbir surette Avrupa Birliği’nin görüşlerini yansıtmamaktadır.

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye’de Sivil Toplumun Gelişimi ve Sivil Toplum-Kamu İşbirliğinin Güçlendirilmesi Projesi

stratejiler/sözleşmeler, iki tarafın arasındaki iletişimin temel esaslarını, ortaklığın ana amaçlarını ve ilgili kamu kurumun STK’lara yönelik taahhütlerini ortaya koyuyor.

3. Ortaklığı destekleyen bir diğer mekanizma da STK’ların ve kamu kurumlarının eşit sayıda temsilci ile temsil edildikleri ortak konseylerin kurulması ve bu konseylerin STK-kamu işbirliği konularında çalışmasıdır.
4. STK’ları gözetleyen/denetleyen kurumlar, siyasi baskı altında olmamalıdır.

Bu Hibe Projesi Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından finanse edilmekte olup STGM, TÜSEV ve YADA tarafından uygulanmaktadır. Bu yayının içeriğinden sadece TÜSEV sorumludur ve hiçbir surette Avrupa Birliği’nin görüşlerini yansıtmemaktadır.